

CONSILIUL PENTRU PREVENIREA ȘI ELIMINAREA DISCRIMINĂRII
ȘI ASIGURAREA EGALITĂȚII

СОВЕТ ПО ПРЕДУПРЕЖДЕНИЮ И ЛИКВИДАЦИИ ДИСКРИМИНАЦИИ И ОБЕСПЕЧЕНИЮ
РАВЕНСТВА

COUNCIL ON THE PREVENTION AND ELIMINATION OF DISCRIMINATION AND ENSURING
EQUALITY

Adresa: Republica Moldova, Chișinău, MD-2004
bd. Ștefan cel Mare și Sfint nr.180, bir.405
tel.: +373 (0) 22 21-28-07

Адрес: Республика Молдова, Кишинёв, MD-2004
бул. Штефан чел Маре, 180, каб. 405
тел.: +373 (0) 22 21-28-07

DECIZIE
din 19 martie 2019
cauza nr. 23/19

Membrii Consiliului participanți la ședința de deliberare:

Ian FELDMAN – președinte
Svetlana DOLTU – membră
Andrei BRIGHIDIN – membru
Victorina LUCA – membră
Evghenii Alexandrovici GOLOȘCEAPOV – membru

au examinat, în ședință publică, susținerile scrise și verbale ale
persoanelor interesate: R. G., E. N., A. F., N. S., I. A., A. A., T. C., O. C.
reclamatei: YYYY, directoarea IP Liceul Teoretic "Vasile Alecsandri" din mun. Ungheni, și
au deliberat, în ședință închisă, cu privire la următoarele.

I. Obiectul cauzei

Discriminare pe criteriu de sex în procesul educațional.

II. Admisibilitatea obiectului cauzei

Faptele expuse corespund cerințelor art. 13 din Legea cu privire la asigurarea egalității nr. 121/2012 și nu ridică excepțiile de inadmisibilitate prevăzute de pct. 42 din Regulamentul cu privire la activitatea Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității Legea nr.298/2012.

III. Susținerile părților

Alegațiile persoanelor interesate

- 3.1 Persoanele interesate au sesizat Consiliul și au informat că, la data de 25.01.2019, pe o rețea de socializare un post de televiziune a distribuit un reportaj intitulat *Tunsoarea elevilor care învață la un liceu din Ungheni nu este dictată de modă, ci de Regulament*. În acest reportaj, se vorbește despre persecuțiile asupra elevilor de gen masculin de la Liceul Teoretic Vasile Alecsandri din Ungheni, din partea administrației și cadrelor didactice care nu permit băieților să aibă lungimea la păr mai mare de 3 cm. Elevii care nu se vor conforma Regulamentului instituției de învățământ, riscă să fie exmatriculați. Persoanele interesate au solicitat Consiliului să se autosesizeze și să intervină pentru ca regulamentul instituției să fie modificat în respectarea personalității și individualității persoanei.

Poziția reclamatei

- 3.2 Reclamata notează că Regulamentul intern al IP Liceul Teoretic "Vasile Alecsandri" a fost adoptat în baza Regulamentul-tip de organizare și funcționare a instituțiilor de învățământ primar și secundar, ciclul I și II, aprobat prin Ordinul ministrului Educației nr. 235 din 25 martie 2016. Astfel, la pct. 189 lit. f) din Regulamentul - tip se menționează că elevii din

- învățământul primar și secundar au obligația să aibă o ținută vestimentară și exterior decent. Reclamata menționează că la elaborarea propriului Regulament, Consiliul de administrare a găsit oportun să detalieze sensul noțiunii decent. Astfel, a fost reglementat conținutul noțiunii "ținută decentă" pentru fete și pentru băieți (art. 92 din Regulamentul intern al IP Liceul Teoretic "Vasile Alecsandri"). Reclamata susține că această prevedere anual a fost reconfirmată de către Consiliul de administrare, adusă la cunoștința părinților și elevilor, subliniind că nimeni niciodată nu a obiectat. De asemenea, reclamata declară că nici un elev nu a fost sancționat pe faptul necorespunderii acestor reglementări.
- 3.3 Reclamata informează că, urmare a sesizării nr. 26 din 30.01.2019, din partea Direcției Educație Ungheni, la data de 12.02.2019, Consiliul profesoral a dezbătut conținutul noului Regulament intern al instituției, iar la compartimentul ținută și exterior s-a votat pentru excluderea detaliilor privind ținuta decentă, optând pentru sintagma generală vestimentație și exterior decent.
- 3.4 Reclamata declară că subiectul elevului care a vorbit la TV a fost expus într-o manieră care să inducă ideea discriminării pe criteriu de aspect fizic și vestimentar, realitatea însă, este totalmente diferită. Totodată, indică că la moment administrația instituției este în proces de identificare a unor soluții conforme cu rigorile legale pentru a aproba criteriile de identificare a decenței vestimentare într-o instituției de învățământ. La moment se desfășoară un sondaj de opinie avându-i ca respondenți pe elevii liceului, dar și părinții acestora - toate acțiunile desfășurate au ca finalitatea de a elabora un algoritm, a ceea ce înseamnă ținută și aspect decent într-o instituției de învățământ.

IV. Dreptul național și internațional relevant

- 4.1 **Constituția Republicii Moldova prin art. 16 alin. (2)** prevede că toți cetățenii Republicii Moldova sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.
- 4.2 **Legea cu privire la asigurarea egalității nr. 121/2012 la art. 1 alin. (1) stabilește** că scopul prezentei legi este prevenirea și combaterea discriminării, precum și asigurarea egalității tuturor persoanelor aflate pe teritoriul Republicii Moldova în sferile politică, economică, socială, culturală și alte sfere ale vieții, fără deosebire de rasă, culoare, naționalitate, origine etnică, limbă, religie sau convingeri, sex, vârstă, dizabilitate, opinie, apartenență politică sau orice alt criteriu similar; **art. 2** oferă definiția discriminării ca fiind orice deosebire, excludere, restricție ori preferință în drepturi și libertăți a persoanei sau a unui grup de persoane, precum și susținerea comportamentului discriminatoriu bazat pe criteriile reale, stipulate de prezenta lege sau pe criterii presupuse; hărțuire – orice comportament nedorit care conduce la crearea unui mediu intimidant, ostil, degradant, umilitor sau ofensator, având drept scop sau efect lezarea demnității unei persoane pe baza criteriilor stipulate de prezenta lege; **art. 5** lit. b) discriminarea poate fi eliminată prin soluționarea pe cale amiabilă a conflictelor apărute în urma săvârșirii faptelor discriminatorii; **art. 6** orice formă de discriminare este interzisă. Promovarea unei politici sau efectuarea unor acțiuni sau inacțiuni care încalcă egalitatea în drepturi a persoanelor trebuie să fie înlăturată de autoritățile publice competente și sancționată conform legislației; **art. 9 alin. (1) lit. e)** prin informarea și instruirea cadrelor didactice privind aplicarea metodelor și mijloacelor de prevenire a actelor de discriminare și de sesizare a autorităților competente; **alin. (2)** Instituțiile de învățământ nu pot stabili principii de admitere la studii bazate pe anumite restricții, cu excepția cazurilor stipulate de legislația în vigoare.
- 4.3 **Codul Educației al Republicii Moldova nr. 152 din 17.07.2004 la art. 5 lit. d)** prevede că educația are ca misiune promovarea dialogului intercultural, a spiritului de toleranță, a nediscriminării și incluziunii sociale.
- 4.4 **Convenția Internațională cu privire la Drepturile Copilului la art. 16 pct. 1** nici un copil nu va fi supus unei imixțiuni arbitrare sau ilegale în viața sa privată, în familia sa, în domiciliul

său ori în corespondența sa, precum și nici unui fel de atac ilegal la onoarea și reputația sa; **pct. 2** copilul are dreptul la protecția garantată de lege împotriva unor astfel de imixțiuni sau atacuri; **art. 28 pct. 2** Statele părți recunosc dreptul copilului la educație și, în vederea asigurării exercitării acestui drept în mod progresiv și pe baza egalității de șanse, în special, Statele părți vor lua toate măsurile corespunzătoare pentru a asigura aplicarea măsurilor de disciplină școlară într-un mod compatibil cu demnitatea copilului ca ființă umană și în conformitate cu prezenta Convenție.

V. În concluzie, Consiliul reține următoarele

- 5.1 Din materialele dosarului, Consiliul stabilește că urmează să se pronunțe asupra existenței faptei de discriminare pe criteriu de sex în procesul educațional.
- 5.2 Consiliul stabilește că situația supusă examinării relevă în mod direct din dispozițiile Regulamentului intern al IP Liceul Teoretic "Vasile Alecsandri". Astfel, în conformitate cu prevederile art. 12 alin. (1) lit. a) din Legea cu privire la asigurarea egalității nr. 121/2012, Consiliul va examina corespunderea prevederilor disputate cu standardele privind nediscriminarea.
- 5.3 Consiliul a reținut că prin reglementarea lungimii părului la băieți, precum și interzicerea portului de către aceștia a cerceilor se stabilesc anumite criterii de permitere a frecventării instituției de învățământ, care nu sunt relevante procesului educațional. În prezența acestor circumstanțe, Consiliul observă un tratament diferențiat al elevilor de sex masculin, care poartă cercei sau care aleg să-și poarte părul mai lung. Consiliul, de asemenea, a luat act că pentru nerespectarea acestor prevederi elevii riscă, într-un final, să fie exmatriculați.
- 5.4 Conform art. 15 alin. (1) din Legea cu privire la asigurarea egalității nr. 121 din 25.05.2012, sarcina de a proba că faptele în cauză nu constituie discriminare revine persoanei/instituției despre care se presupune că a comis fapta discriminatorie.
- 5.5 Reclamata a menționat că la elaborarea Regulamentului instituției, Consiliul de administrare a considerat oportun să explice noțiunea "ținută decentă", preluată din Regulamentul-tip de organizare și funcționare a instituțiilor de învățământ primar și secundar, ciclul I și II, aprobat prin Ordinul ministrului Educației nr. 235 din 25 martie 2016.
- 5.6 Consiliul este de opinie că reglementarea în detaliu a lungimii sau culorii părului, a numărului de cercei, fără a ține cont de diversitatea de personalitate a elevilor, trebuie evitată, or aceste tipuri de limitări nu sunt relevante scopului general pentru care se instituie astfel de cerințe. În opinia Consiliului, cerințele față de vestimentația și exteriorul elevului trebuie să aibă în vedere doar aspectele legate de igienă, apartenența la instituția de învățământ după caz, nicidecum de personalitate. Dacă un băiat are părul mai lung, aceasta nu implică încălcarea regulilor de igienă. În egală măsură, dacă un elev poartă un cercei, aceasta nu echivalează cu o ținută indecentă sau provocatoare. Mai mult, Consiliul subliniază că lungimea și culoarea părului nu afectează reușita școlară.
- 5.7 Consiliul subliniază că elevii care aleg să fie diferiți prin lungimea părului nu ar trebuie să fie excluși sau sancționați atât timp, cât aceștia respectă normele de igienă și au un comportament respectuos față de cadrele didactice și față de colegi. În egală măsură, Consiliul îndeamnă cadrele didactice să se abțină de la etichetarea sau blamarea elevului în public de față cu alți elevi pentru aspectul fizic, deoarece acest fapt ar putea stârni reacții adverse, răutăcioase din partea semenilor săi.
- 5.8 Consiliul a luat act de faptul că până la încheierea examinării cauzei, din Regulamentul intern al IP Liceul Teoretic "Vasile Alecsandri" au fost excluse prevederile prin care se detalia noțiunea de ținută decentă. Consiliul salută operativitatea cu care s-a acționat.

Astfel, conducându-se de prevederile art. 5 și art. 15 alin. (4) din Legea cu privire la asigurarea egalității nr. 121/2012, coroborat cu pct. 61 din Regulamentul cu privire la

activitatea Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității adoptat prin Legea nr. 298/2012,

CONSILIUL DECIDE:

1. Faptele constatate în plângere constituie discriminare pe criteriul de sex.
2. Reclamata va aduce la cunoștința corpului didactic și a elevilor din instituție constatările prezentei decizii și va lua măsuri corespunzătoare pentru a preveni situații de hărțuire și/sau victimizare a elevilor.
3. Reclamata va informa Consiliul, în termen de 10 zile de la recepționarea deciziei, despre măsurile întreprinse sau cele planificate în vederea implementării recomandării formulate.
4. În vederea prevenirii situațiilor similare pe viitor, Consiliul recomandă Ministerului Educației, Culturii și Cercetării să revizuiască Regulamentul-tip de organizare și funcționare a instituțiilor de învățământ primar și secundar, ciclul I și II pentru a explicita noțiunea «ținută decentă» prin prisma constatării prezentei decizii.
5. Ministerul Educației, Culturii și Cercetării va informa Consiliul, în termen de 30 zile de la recepționarea deciziei, despre măsurile întreprinse sau cele planificate în vederea implementării recomandării formulate.
6. Decizia se comunică reclamatei și va fi făcută publică pe adresa www.egalitate.md.
7. Decizia este cu drept de atac în instanța de contencios administrativ, conform prevederilor pct. 65 ale Legii nr. 298/2012 cu privire la activitatea Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității și Legii nr. 793/2000 contenciosului administrativ.

Membrii Consiliului care au votat decizia:

Ian FELDMAN – președinte

Svetlana DOLTU – membră

Andrei BRIGHIDIN – membru

Victorina LUCA – membră

Evghenii Alexandrovici GOLOȘCEAPOV – membru